

ЗАКОН

О ОДУЗИМАЊУ ИМОВИНЕ ПРОИСТЕКЛЕ ИЗ КРИВИЧНОГ ДЕЛА

I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1

Овим законом уређују се услови, поступак и органи надлежни за откривање, одузимање и управљање имовином физичких и правних лица проистеклом из кривичног дела.

Члан 2.

Одредбе овог закона примењују се за кривична дела:

- 1) организованог криминала;
- 2) отмица (члан 134. Кривичног законика);
- 3) приказивање, прибављање и поседовање и искоришћавање малолетног лица за порнографију (члан 185. ст. 2. и 3. Кривичног законика);
- 4) против имовине (члан 208. став 4, члан 208б став 3. и члан 214. став 3. Кривичног законика);
- 5) против привреде (члан 223. став 3, члан 224. став 2, члан 225. став 3, члан 226. став 2, члан 227, члан 229. ст. 2. и 3, члан 230. став 2, члан 231. став 2, члан 234. став 3, члан 234а став 3, чл. 236. и 237. Кривичног законика);
- 6) неовлашћена производња, држање и стављање у промет опојних дрога (члан 246. ст. 1. до 3. Кривичног законика);
- 7) против јавног реда и мира (члан 348. став 3. и члан 350. ст. 2. и 3. Кривичног законика);
- 8) против службене дужности (члан 359. став 3, члан 363. став 3, члан 364. став 3, члан 366. став 5, члан 367. ст. 1. до 3. и ст. 5. и 6. и члан 368. ст. 1. до 3. и став 5. Кривичног законика);
- 9) против човечности и других добара заштићених међународним правом (члан 372. став 1, члан 377, члан 378. став 3, члан 379. став 3, чл. 388. до 390. и члан 393. Кривичног законика).

За кривична дела из члана 134, члана 185. ст. 2. и 3, члана 227, члана 230. став 2, чл. 236. и 237, члана 348. став 3, члана 350. ст. 2. и 3, члана 366. став 5, члана 367. ст. 1. до 3. и ст. 5. и 6, члана 368. ст. 1. до 3. и став 5, члана 372. став 1, члана 377, члана 378. став 3, чл. 388. до 390. и члана 393. Кривичног законика одредбе овог закона примењују се ако имовинска корист прибављена кривичним делом, односно вредност предмета кривичног дела прелази износ од милион и петсто хиљада динара.

Члан 3.

Поједини изрази употребљени у овом закону имају следеће значење:

- 1) имовином се сматра добро сваке врсте у Републици Србији или иностранству, материјално или нематеријално, покретно или непокретно, процењиво или непроцењиво велике вредности и исправе у било којој форми

којима се доказује право или интерес у односу на такво добро. Имовином се сматра и приход или друга корист остварена, непосредно или посредно, из кривичног дела, као и добро у које је она претворена или са којим је помешана;

2) имовином проистеклом из кривичног дела сматра се имовина власника која је у очигледној несразмери са његовим законитим приходима;

3) одузимањем се сматра привремено или трајно одузимање од власника имовине проистекле из кривичног дела.

4) власником се сматра окривљени, окривљени сарадник, оставилац, правни следбеник или треће лице;

5) окривљеним се сматра осумњичени, лице против кога је кривични поступак покренут или осуђени за кривично дело из члана 2. овог закона;

6) окривљеним сарадником се сматра сведок сарадник, окривљени сарадник и осуђени сарадник;

7) оставиоцем се сматра лице против кога услед смрти кривични поступак није покренут или је обустављен, а у кривичном поступку који се води против других лица је утврђено да је заједно са тим лицима учинио кривично дело из члана 2. овог закона;

8) трећим лицем сматра се физичко или правно лице на које је пренета имовина проистекла из кривичног дела;

9) правним следбеником сматра се наследник осуђеног, сведока сарадника, оставиоца, трећег лица или њихових наследника.

Члан 4.

Странке у поступку одузимања имовине проистекле из кривичног дела су јавни тужилац и власник.

У поступку из става 1. овог члана могу се користити и докази прикупљени у кривичном поступку.

Ако одредбама овог закона није друкчије прописано, сходно се примењује Законик о кривичном поступку.

II. НАДЛЕЖНИ ОРГАНИ

Члан 5.

Органи надлежни за откривање, одузимање и управљање имовином проистеклом из кривичног дела су јавни тужилац, суд, организациона јединица Министарства унутрашњих послова надлежна за финансијску истрагу и Дирекција за управљање одузетом имовином.

Надлежност јавног тужиоца и суда у поступку из става 1. овог члана одређује се према надлежности суда за кривично дело из кога потиче имовина.

а) Организациона јединица надлежна за финансијску истрагу

Члан 6.

Организациона јединица надлежна за финансијску истрагу (у даљем тексту: Јединица) је специјализована организациона јединица Министарства унутрашњих послова која открива имовину проистеклу из кривичног дела и врши друге послове, у складу са овим законом.

Послове из става 1. овог члана Јединица врши по службеној дужности или по одлуци јавног тужиоца или суда.

Члан 7.

Државни и други органи, организације и јавне службе дужни су да без одлагања Јединици доставе тражене податке.

б) Дирекција за управљање одузетом имовином

Члан 8.

Дирекција за управљање одузетом имовином (у даљем тексту: Дирекција) је орган у саставу Министарства правде и државне управе, који обавља послове предвиђене овим законом.

Послове из своје надлежности Дирекција врши по службеној дужности или по одлуци јавног тужиоца или суда.

Државни и други органи, организације и јавне службе дужни су да без одлагања поступе по захтеву Дирекције.

Члан 9.

Дирекција:

1) управља привремено и трајно одузетом имовином проистеклом из кривичног дела, имовином привремено одузетом по наредби јавног тужиоца (члан 24.) предметима кривичног дела (члан 87. Кривичног законика), имовинском користи прибављеном кривичним делом (чл. 91. и 92. Кривичног законика), имовином датом на име јемства у кривичном поступку и предметима привремено одузетим у кривичном поступку;

2) врши процену вредности одузете имовине проистекле из кривичног дела;

3) складишти, чува и продаје привремено одузету имовину проистеклу из кривичног дела и управља тако добијеним средствима у складу са законом;

4) води евиденције о имовини којом управља и о судским поступцима у којима је одлучивано о одузимању имовине проистекле из кривичног дела;

5) учествује у пружању међународне правне помоћи;

6) учествује у обуци државних службеника у вези са одузимањем имовине проистекле из кривичног дела;

7) обавља друге послове у складу са законом.

Послове из става 1. овог члана Дирекција обавља и у вези са имовинском користи проистеклом из привредног преступа, односно прекршаја, у складу са законом.

Члан 10.

Дирекција има својство правног лица.

Седиште Дирекције је у Београду.

Дирекција може имати посебне организационе јединице изван свог седишта.

Члан 11.

Дирекцијом руководи директор кога поставља и разрешава Влада, на предлог министра надлежног за правосуђе.

За директора може бити постављено лице које испуњава опште услове за рад у органима државне управе, има завршен правни или економски факултет и најмање девет година радног искуства.

Директор има положај државног службеника, у складу са прописима о државним службеницима.

Директор не може бити члан органа политичке странке.

На директора се примењују одредбе прописа који уређују питања сукоба интереса.

За свој рад и рад Дирекције директор одговара министру надлежном за правосуђе.

Члан 12.

На рад, унутрашње уређење и систематизацију радних места у Дирекцији примењују се прописи о државној управи, а на решавање у управним стварима прописи о општем управном поступку.

На права и обавезе запослених у Дирекцији примењују се прописи о државним службеницима и намештеницима.

Члан 13.

Директор и државни службеници запослени у Дирекцији који раде на пословима извршења имају службену значку и легитимацију, чију садржину и изглед прописује министар надлежан за правосуђе.

Члан 14.

Средства за рад Дирекције обезбеђују се у буџету Републике Србије и из других извора, у складу са законом.

Члан 15.

Надзор над радом Дирекције врши министарство надлежно за правосуђе.

III. ПОСТУПАК

Члан 16.

У поступку одузимања имовине проистекле из кривичног дела надлежни органи дужни су да воде рачуна о части и достојанству власника.

а) Финансијска истрага

Члан 17.

Финансијска истрага покреће се против власника када постоје основи сумње да поседује знатну имовину проистеклу из кривичног дела.

У финансијској истрази прикупљају се докази о имовини, законитим приходима и трошковима живота окривљеног, окривљеног сарадника или оставиоца, докази о имовини коју је наследио правни следбеник, односно докази о имовини и накнади за коју је имовина пренета на треће лице.

У сврху вођења финансијске истраге Јединица може ангажовати стручно лице или институцију, ради пружања стручне помоћи.

Члан 18.

Органи и лица која учествују у финансијској истрази дужни су да поступају са нарочитом хитношћу.

Подаци у вези са финансијском истрагом поверљиви су и представљају тајне податке одређене у складу са законом који уређује тајност података.

Осим службених лица податке из става 2. овог члана не могу одавати ни друга лица којима подаци постану доступни. Службено лице је дужно да друго лице обавести да ови подаци представљају тајне податке.

Члан 19.

Финансијска истрага покрене се наредбом јавног тужиоца.

Финансијском истрагом руководи јавни тужилац.

На захтев јавног тужиоца или по службеној дужности, доказе из члана 17. став 2. овог закона прикупља Јединица.

Члан 20.

Претресање стана и осталих просторија власника или других лица предузеће се, на основу одлуке надлежног суда, ако је вероватно да ће се пронаћи докази из члана 17. став 2. овог закона.

Претресање власника или других лица предузеће се ако је вероватно да ће се пронаћи докази из става 1. овог члана.

Члан 21.

Предмети, евиденције, документи и подаци који могу послужити као доказ из члана 17. став 2. овог закона привремено ће се одузети.

Државни и други органи, организације и јавне службе дужни су да Јединици омогуће увид, приступ и преузимање података из њихових електронских база, као и увид и доставу евиденција, докумената, података и других предмета из става 1. овог члана.

Увид и достава предмета, евиденција, докумената и података из става 2. овог члана не могу се ускратити позивањем на обавезу чувања тајне.

На захтев Јединице, физичка и правна лица која држе исправе и доказе о изворима стицања прихода и имовине по било којој основи, дужна су да их предају без одлагања, ако је вероватно да би се на основу њих могла идентификовати имовина проистекла из кривичног дела.

Члан 22.

Јавни тужилац може наредити банкарској или другој финансијској организацији да Јединици достави податке о стању пословних и личних рачуна и сефова власника.

Наредбом из става 1. овог члана јавни тужилац налаже Јединици да врши аутоматску обраду података о стању пословних и личних рачуна и сефова власника.

б) Привремено одузимање имовине

Члан 23.

Када постоји опасност да би касније одузимање имовине проистекле из кривичног дела било отежано или онемогућено, јавни тужилац подноси захтев за привремено одузимање имовине.

Захтев из става 1. овог члана садржи податке о власнику, законски назив кривичног дела, означавање имовине коју треба одузети, доказе о имовини, околности из којих произилази основана сумња да имовина проистиче из кривичног дела и разлоге који оправдавају потребу за привременим одузимањем имовине.

О захтеву из става 1. овог члана у зависности од фазе поступка одлучује истражни судија, судија за претходни поступак, односно председник већа пред којим се одржава главни претрес.

Члан 24.

Ако постоји опасност да ће власник располагати имовином проистеклом из кривичног дела пре него што суд одлучи о захтеву из члана 23. став 1. овог закона, јавни тужилац доноси наредбу о забрани располагања имовином и о привременом одузимању покретне имовине.

Мера из става 1. овог члана траје до доношења одлуке суда о захтеву јавног тужиоца, а најдуже три месеца од дана доношења наредбе.

Наредбу из става 1. овог члана извршава Јединица.

Наредба о забрани располагања непокретности уписује се у евиденцију непокретности одмах по пријему захтева.

Привремено одузете покретне ствари по наредби јавног тужиоца поверавају се на управљање Дирекцији.

Члан 25.

Суд ће на захтев јавног тужиоца из члана 23. став 1. овог закона решењем одредити привремено одузимања имовине ако су испуњени следећи услови:

1) постоји основана сумња да је физичко или правно лице извршило кривично дело из члана 2. овог закона;

2) постоји вероватноћа да је имовина власника проистекла из кривичног дела;

3) вредност имовине из тачке 2) овог става чије одузимање тражи прелази износ од милион и петсто хиљада динара;

4) постоје разлози који оправдају потребу за привременим одузимањем (члан 23. став 1).

Ако нису испуњени услови из става 1. овог члана суд ће решењем захтев јавног тужиоца одбити.

О захтеву јавног тужиоца за привремено одузимање имовине проистекле из кривичног дела суд доноси одлуку најкасније у року од осам дана од дана подношења захтева.

Члан 26.

Решење о привременом одузимању имовине проистекле из кривичног дела садржи податке о власнику, законски назив кривичног дела, податке о врсти и вредности имовине која се одузима, околности из којих произилази вероватноћа да имовина проистиче из кривичног дела, разлоге које оправдавају потребу за привременим одузимањем имовине, време на које се одузима и поуку о праву на приговор против решења.

У решењу из става 1. овог члана суд може одредити да се привремено одузимање не односи на имовину коју треба изузети применом правила о заштити савесног стицаоца, а власнику може оставити на коришћење део привремено одузете имовине ако би њеним одузимањем било доведено у питање издржавање власника или лица које је по закону дужан да издржава.

Суд не може привремено одузети имовину која је изузета од извршења у складу са законом који уређује извршење и обезбеђење.

Члан 27.

Решење из члана 26. став 1. овог закона суд ће доставити власнику, његовом браниоцу, односно пуномоћнику, јавном тужиоцу, Јединици, Дирекцији и банци или другој организацији надлежној за платни промет.

Решење из члана 25. став 2. овог закона суд ће доставити јавном тужиоцу, Јединици, власнику и његовом браниоцу, односно пуномоћнику.

Члан 28.

Даном отварања стечајног поступка над правним лицем према коме је донето решење о привременом одузимању имовине из члана 25. став 1. овог закона, вредност имовине проистекле из кривичног дела сматра се доспелим износом на коме постоји право излучног намирења.

Члан 29.

Против решења из члана 25. овог закона може се поднети приговор у року од осам дана од дана достављања решења.

Подношење приговора не одлаже извршење решења из члана 25. став 1 овог закона.

Уз приговор против решења из члана 25. став 1 овог закона власник може доставити и доказе о законитом пореклу привремено одузете имовине.

О приговору против решења из члана 25. овог закона одлучује ванпретресно веће.

Члан 30.

За одлучивање о приговору против решења из члана 25. овог закона, ванпретресно веће заказује рочиште на које позива власника, његовог браниоца или пуномоћника и јавног тужиоца.

Позив и приговор супротне стране достављају се на познату адресу, односно седиште лица из става 1. овог члана уз упозорење да ће се рочиште одржати и у случају њиховог недоласка.

Члан 31.

Рочиште из члана 30. став 1. овог закона одржаће се најкасније у року од 15 дана од дана подношења приговора. Недолазак уредно обавештених странака не спречава одржавање рочишта.

Започето рочиште из става 1. овог члана довршиће се, по правилу, без прекидања или одлагања.

Члан 32.

Суд ће одбацити приговор ако је неблагоприятан, непотпун или изјављен од неовлашћеног лица.

Суд ће решењем одбити приговор уколико нађе да је неоснован.

Суд ће решењем усвојити приговор власника и у целини или делимично укинути привремено одузимање имовине проистекле из кривичног дела ако:

1) не постоји опасност да ће трајно одузимање имовине бити онемогућено или отежано;

2) нема довољно доказа о постојању основане сумње да привремено одузета имовина проистиче из кривичног дела;

3) власник докаже да није власник целокупне или дела привремено одузете имовине;

4) вредност имовине проистекле из кривичног дела не прелази износ од милион и петсто хиљада динара.

Суд ће решењем усвојити приговор јавног тужиоца и у целини или делимично одредити привремено одузимање имовине проистекле из кривичног дела уколико нађе да су испуњени услови из члана 25. став 1. овог закона.

Одлуку о приговору суд ће донети у року од осам дана од дана закључења рочишта из члана 30. став 1. овог закона.

Члан 33.

Против решења о одбијању приговора (члан 32. став 2) странке могу изјавити жалбу у року од три дана од дана достављања решења.

У року из става 1. овог члана против решења о усвајању приговора власника (члан 32. став 3) жалбу може изјавити јавни тужилац, а против решења о усвајању приговора јавног тужиоца (члан 32. став 4) жалбу може изјавити власник.

О жалби из ст. 1. и 2. овог члана одлучује надлежни другостепени суд.

Решавајући по жалби, суд може жалбу одбацити као неблагоприятну или недозвољену, одбити жалбу као неосновану или усвојити жалбу и решење преиначити или укинути и предмет вратити на поновно одлучивање.

Ако је у истом предмету решење већ једанпут укинуто, другостепени суд ће у седници већа или након одржаног рочишта донети одлуку, с тим да побијано решење не може укинути и упутити на поновно одлучивање првостепеном суду.

На заказивање и одржавање рочишта из става 5. овог члана сходно се примењују одредбе чл. 30. и 31. овог закона.

Члан 34.

Привремено одузимање имовине проистекле из кривичног дела престаје ако:

- 1) јавни тужилац не поднесе захтев за трајно одузимање у року из члана 38. став 1. овог закона;
- 2) пре истека рока из тачке 1) овог става буде правноснажно укинута;
- 3) буде замењено мером забране располагања привремено одузетом имовином.

Привремено одузимање имовине проистекле из кривичног дела траје најдуже док суд не одлучи о захтеву за трајно одузимање имовине.

До подношења захтева за трајно одузимање имовине суд може по службеној дужности или на захтев странака преиспитати одлуку о привременом одузимању имовине проистекле из кривичног дела и у оправданим случајевима ту одлуку укинути или је заменити мером забране располагања привремено одузетом имовином.

У случају да је управљање привремено одузетом имовином отежано или прузрокује несразмерно високе трошкове, суд може на образложени предлог Дирекције преиспитати одлуку о привременом одузимању имовине проистекле из кривичног дела и заменити је мером забране располагања привремено одузетом имовином.

Надзор над спровођењем мере забране располагања привремено одузетом имовином врши Јединица.

Члан 35.

Решење о укидању привременог одузимања имовине из члана 34. став 3. овог закона суд ће донети ако се појаве околности које указују да даља примена привременог одузимања имовине није оправдана.

Решење о мери забране располагања привремено одузетом имовином из члана 34. став 3. овог закона суд ће донети ако се појаве околности које указују да се и том мером може обезбедити трајно одузимање имовине.

Решење о мери забране располагања привремено одузетом имовином из члана 34. став 4. овог закона суд ће донети ако утврди да је предлог Дирекције оправдан и да се том мером може обезбедити трајно одузимање имовине.

Пре доношења решења из ст. 1. до 3. овог члана суд може заказати рочиште да би се преиспитала одлука о одређивању привременог одузимања имовине проистекле из кривичног дела.

На рочиште из става 4. овог члана позваће се лица из члана 30. став 1. овог закона. Недолазак уредно позваних лица не спречава одржавање рочишта.

Члан 36.

Против решења о одбачају или одбијању захтева странака или предлога Дирекције за преиспитивање одлуке о привременом одузимању имовине проистекле из кривичног дела, жалба није дозвољена.

Странке, односно Дирекција не могу на основу истих чињеница поднети нови захтев, односно предлог.

Члан 37.

Против решења из члана 35. ст. 1. до 3. овог закона може се изјавити жалба у року од три дана од дана достављања решења.

О жалби из става 1. овог члана одлучује ванпретресно веће.

На одлучивање о жалби из става 1. овог члана сходно се примењују одредбе члана 33. ст. 4. до 6. овог закона.

в) Трајно одузимање имовине

Члан 38.

Јавни тужилац подноси захтев за трајно одузимање имовине проистекле из кривичног дела у року од три месеца од дана достављања правноснажне пресуде којом је утврђено да је учињено кривично дело из члана 2. овог закона.

Захтев из става 1. овог члана садржи:

- 1) правноснажну пресуду;
- 2) податке о окривљеном, односно окривљеном сараднику;
- 3) законски назив кривичног дела;
- 4) означавање имовине коју треба одузети;
- 5) доказе о имовини коју окривљени, односно окривљени сарадник поседује или је поседовао и законитим приходима;
- 6) околности које указују да је имовина проистекла из кривичног дела, односно околности које указују на постојање очигледне несразмере између имовине и законитих прихода;
- 7) разлоге који оправдавају потребу за трајним одузимањем имовине.

Захтев против правног следбеника, осим података из става 2. овог члана, садржи и доказе да је правни следбеник наследио имовину проистеклу из кривичног дела, а захтев против трећег лица садржи и доказе да је имовина проистекла из кривичног дела пренета без накнаде или уз накнаду која не одговара стварној вредности у циљу осујећења одузимања.

О захтеву из става 1. овог члана одлучује ванпретресно веће.

Поступак за трајно одузимање је хитан.

Члан 39.

Одлуку о захтеву за трајно одузимање имовине суд доноси на главном рочишту.

Члан 40.

Пре одржавања главног рочишта из члана 39. овог закона суд ће у року од 30 дана од дана подношења захтева јавног тужиоца заказати припремно рочиште ради предлагања доказа.

На припремно рочиште суд ће позвати јавног тужиоца, власника и његовог пуномоћника. Позив се доставља власнику на суду познатој адреси, односно седишту позваног лица, уз упозорење да ће се рочиште одржати и у случају његовог недоласка.

Ако је позив достављен непосредно власнику или пуномоћнику, сматра се да је тиме достављање власнику уредно извршено. У случају да се позив не

може доставити на овај начин, суд ће власнику поставити пуномоћника по службеној дужности за поступак трајног одузимања имовине.

Власнику ће се позив доставити тако да између дана достављања позива и дана одржавања припремног рочишта протекне најмање осам дана.

У позиву ће суд позвати лица из става 2. овог члана да на припремном рочишту изнесу чињенице и предложе доказе на којима се заснива или оспорава захтев јавног тужиоца.

Члан 41.

Суд ће одржати главно рочиште у року од три месеца од дана одржавања припремног рочишта.

Ако постоје околности на основу којих се може закључити да неки доказ неће моћи да се прибави у року из става 1. овог члана или ако доказ треба да се прибави из иностранства, дан одржавања главног рочишта се може одложити најдуже за још три месеца.

По протеклу рока од шест месеци од дана одржавања припремног рочишта, главно рочиште ће се одржати без обзира што одређени доказ није прибављен.

Члан 42.

На главно рочиште суд позива јавног тужиоца, власника и његовог пуномоћника и по потреби и друга лица.

Власнику, пуномоћнику и другим лицима позив се доставља на суду познату адресу, односно седиште позваног правног лица, уз упозорење да ће се рочиште одржати и у случају њиховог недоласка.

Власнику ће се позив доставити тако да између дана достављања позива и дана одржавања рочишта има најмање 15 дана.

Члан 43.

Главно рочиште почиње изношењем садржине захтева јавног тужиоца. Започето рочиште довршиће се, по правилу, без прекидања и одлагања.

Ако је захтев усмерен на имовину окривљеног, односно окривљеног сарадника, јавни тужилац износи доказе о имовини коју окривљени, односно окривљени сарадник поседује, о њиховим законитим приходима и околностима које указују на постојање очигледне несразмере између имовине и законитих прихода. Окривљени, окривљени сарадник, односно њихови пуномоћници се изјашњавају о наводима јавног тужиоца.

Ако је захтев усмерен на имовину правног следбеника или трећег лица, јавни тужилац износи доказе да је правни следбеник наследио имовину проистеклу из кривичног дела, односно да је имовина пренета на треће лице без накнаде или уз накнаду која очигледно не одговара стварној вредности, у циљу осујећења одузимања. Правни следбеник, треће лице, односно њихови пуномоћници се изјашњавају о наводима јавног тужиоца.

Члан 44.

По окончању главног рочишта суд доноси решење којим усваја или одбија захтев за трајно одузимање имовине.

Решење о трајном одузимању имовине садржи податке о власнику, законски назив кривичног дела из пресуде, податке о имовини која се одузима,

односно вредност која се одузима од власника ако је располагао имовином проистеклом из кривичног дела у циљу осујећења њеног одузимања и одлуку о трошковима управљања привремено одузетом имовином, имовинскоправном захтеву оштећеног и трошковима заступања.

Решење из става 1. овог члана суд ће доставити власнику, његовом пуномоћнику, јавном тужиоцу, Дирекцији и Јединици.

Члан 45.

Уколико је правноснажном пресудом донета одлука о имовинскоправном захтеву оштећеног, суд ће у решењу о трајном одузимању имовине тај износ излучити из одузете имовине, а ако таква одлука није донета, суд може решењем излучити део имовине ради намирења имовинскоправног захтева. Решењем из члана 44. став 2. овог закона суд може да одлучи о имовинскоправном захтеву оштећеног чије постојање је утврђено правноснажном пресудом.

Уколико је решењем из члана 44. став 2. овог закона одлучено о трошковима управљања привремено одузетом имовином и пуномоћника по службеној дужности, а не могу се наплатити од власника, суд ће у решењу о трајном одузимању имовине тај износ излучити из одузете имовине.

Суд ће у решењу из члана 44. став 2. овог закона власнику оставити део имовине ако би њеним одузимањем било доведено у питање издржавање власника и лица које је дужан да издржава у складу са одредбама закона који уређује извршење и обезбеђење.

Члан 46.

По пријему решења из члана 44. став 2. овог закона Дирекција одмах предузима мере за управљање одузетом имовином.

Одузетом имовином из става 1. овог члана Дирекција управља до правноснажног окончања поступка за трајно одузимање имовине.

Члан 47.

Против решења из члана 44. став 1. овог закона овлашћена лица могу изјавити жалбу у року од 15 дана од дана достављања решења.

Жалба не спречава Дирекцију да поступи у складу са чланом 46. овог закона.

О жалби против решења одлучује надлежни другостепени суд.

Члан 48.

Решавајући о жалби суд може жалбу одбацити као неблаговремену или недозвољену, одбити жалбу као неосновану или уважити жалбу и решење преиначити или укинути и предмет упутити на поновно одлучивање.

Ако је у истом предмету решење већ једанпут било укинуто, другостепени суд ће заказати рочиште и одлучити о жалби, с тим да решење не може укинути и предмет упутити на поновно одлучивање првостепеном суду.

На заказивање и одржавање рочишта из става 2. овог члана сходно се примењују одредбе чл. 30. и 31. овог закона.

IV. УПРАВЉАЊЕ ОДУЗЕТОМ ИМОВИНОМ

Члан 49.

По пријему решења о привременом, односно трајном одузимању имовине, Дирекција одмах поступа у складу са надлежностима из члана 9. овог закона.

Дирекција управља одузетом имовином из става 1. овог члана са пажњом доброг домаћина, односно доброг стручњака.

Дирекција управља одузетом имовином у складу са овим законом и подзаконским актима донетим на основу овог закона.

У пословима управљања одузетом имовином Дирекција може да уговара услуге у складу са актом министра надлежног за правосуђе.

Члан 50.

О одузетој имовини сачињава се записник у који се уносе подаци о власнику, подаци о имовини и стању у којем је преузета, подаци о вредности која се одузима (члан 44. став 2), напомена да ли се имовина привремено или трајно одузима, да ли је привремено одузета имовина остала код власника или је поверена другом физичком или правном лицу (чл. 52. и 53) и други подаци.

Министар надлежан за правосуђе прописује ближу садржину записника из става 1. овог члана и садржину и начин вођења евиденција о пословима које у смислу члана 9. став 1. овог закона обавља Дирекција.

Члан 51.

Решење суда о привременом одузимању имовине (члан 26. став 1) је извршно. Извршење тог решења непосредно спроводи Дирекција.

Привремено одузимање имовине спроводи се сходном применом одредаба закона који уређује извршење и обезбеђење, ако овим законом није друкчије одређено.

Министар надлежан за правосуђе прописује начин утврђивања трошкова чувања и одржавања привремено одузете имовине.

Трошкове чувања и одржавања привремено одузете имовине сноси Дирекција.

Члан 52.

У оправданим случајевима директор Дирекције може одлучити да привремено одузета имовина остане код власника, уз обавезу да се о имовини стара са пажњом доброг домаћина. Власник сноси трошкове чувања и одржавања имовине.

У оправданим случајевима директор Дирекције може поверити управљање привремено одузетом имовином другом физичком или правном лицу на основу уговора.

Члан 53.

Ако је привремено одузето правно лице Дирекција може право управљања пренети на физичко или правно лице на основу уговора.

Лице на које је пренето право управљања у пословима управљања има овлашћења, обавезе и одговорност као заступник друштвеног капитала, у складу са законом који уређује приватизацију.

Члан 54.

Привремено одузете предмете од историјске, уметничке и научне вредности Дирекција предаје на чување установама надлежним за чување ових предмета до доношења одлуке о захтеву за трајно одузимање имовине.

Привремено одузете девизе и ефективни домаћи и страни новац, орочавају се под најповољнијим условима код Народне банке Србије.

Предмете од племенитих метала, драгог и полудрагог камења и бисера Дирекција предаје на чување Народној банци Србије до доношења одлуке из става 1. овог члана.

Привремено одузето оружје предаје се на чување министарству надлежном за унутрашње послове, осим колекционарских и трофејних примерака, који се поверавају на чување музеју.

О чувању предмета из ст. 1. до 4. овог члана Дирекција закључује уговор са надлежним установама, односно Народном банком Србије.

Члан 55.

Ако је власнику привремено одузета покретна и непокретна имовина, Дирекција може из новчаних средстава, односно средстава добијених продајом покретне имовине да намираи нужне трошкове чувања и одржавања непокретне имовине.

Ако решење о привременом одузимању имовине буде укинато, Република Србија сноси трошкове из става 1. овог члана.

Члан 56.

Ради очувања вредности привремено одузете имовине Дирекција може да продаје покретну имовину, непосредно или преко одређеног физичког или правног лица.

Ако одредбама овог закона није другачије прописано, у поступку продаје имовине из става 1. овог члана сходно се примењују одредбе закона који уређује извршење и обезбеђење.

Члан 57.

Продаја имовине из члана 55. став 1. и члана 56. став 1. овог закона врши се усменим јавним надметањем које се оглашава у „Службеном гласнику Републике Србије”, односно другом јавном гласилу.

Лако кварљива роба и животиње могу се продати без усменог јавног надметања.

Покретна имовина се продаје по истој или вишој цени од процењене вредности коју је одредила Дирекција. Ако имовина не буде продата након два усмена јавна надметања продаја се може извршити непосредном погодбом.

Продаја хартија од вредности и других вредносних папира врши се у складу са прописима којима се уређује промет хартија од вредности.

Члан 58.

Покретна имовина која не буде продата у року дужем од годину дана може бити поклоњена у хуманитарне сврхе или уништена.

Одлуку о поклону имовине из става 1. овог члана доноси Влада, на предлог директора, по прибављеном мишљењу министра надлежног за здравство или социјалну заштиту.

Одлуку о уништењу имовине из става 1. овог члана директор доноси и због постојања здравствених, ветеринарских, фитосанитарних, сигурносних или других разлога прописаних законом.

Имовина се уништава под надзором Дирекције, у складу са посебним прописима, који уређују уништавање одређених врста ствари.

Трошкове уништења сноси Дирекција.

Члан 59.

Новчана средства добијена управљањем привремено одузете имовине и продајом имовине из члана 56. став 1. овог закона чувају се на посебним рачунима Дирекције до укидања решења о привременом одузимању имовине.

Новчана средства из става 1. овог члана користе се за повраћај имовине и накнаду штете и трошкова. Ако новчана средства нису довољна, разлика се исплаћује из буџета Републике Србије.

Ради спречавања умањења вредности привремено одузете имовине, новчана средства из става 1. овог члана могу се привремено користити за пословање правног лица чијом имовином управља Дирекција.

Члан 60.

Власнику привремено одузете имовине за коју је, у складу са овим законом, утврђено да не потиче из кривичног дела, без одлагања се враћају одузета новчана средства или новчана средства добијена продајом имовине, увећана за просечну камату по виђењу за одговарајући период.

Новчана средства из става 1. овог члана Дирекција враћа по службеној дужности или на захтев власника.

Члан 61.

Ако Дирекција није управљала привремено одузетом имовином као добар домаћин, власник коме су враћена новчана средства може у року од 30 дана од дана повраћаја средстава поднети Дирекцији захтев за накнаду штете проузроковане привременим одузимањем имовине.

Ако захтев за накнаду штете не буде усвојен или Дирекција не донесе одлуку о њему у року од три месеца од дана подношења захтева, власник може надлежном суду поднети тужбу за накнаду штете. Ако је захтев само делимично усвојен, власник може поднети тужбу у односу на преостали део захтева.

Члан 62.

Имовина и новчана средства добијена продајом имовине постају својина Републике Србије када одлука о трајном одузимању имовине постане правноснажна.

На основу одлуке министарства надлежног за науку, односно културу, трајно одузете предмете од историјске, уметничке и научне вредности Дирекција уступа без накнаде установама надлежним за чување таквих добара.

Одлуку о поступању са трајно одузетим предметима из члана 54. ст. 3. и 4. овог закона доноси Влада.

На трајно одузету непокретну имовину примењују се одредбе закона којим се уређује поступање са средствима у својини Републике Србије.

Имовином из става 4. овог члана управља Дирекција, до одлуке Владе о располагању том имовином.

Члан 63.

По одбитку трошкова управљања одузетом имовином и намирењу имовинскоправног захтева оштећеног, новчана средства добијена продајом трајно одузете имовине уплаћују се у буџет Републике Србије.

V. МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА

Члан 64.

Међународна сарадња у циљу одузимања имовине проистекле из кривичног дела остварује се на основу међународног споразума.

Ако међународни споразум не постоји или нека питања нису уређена међународним споразумом, међународна сарадња остварује се на основу принципа узајамности и одредаба овог закона.

На питања међународне сарадње која нису уређена овим законом сходно се примењују одредбе закона који уређују међународну правну помоћ у кривичним стварима.

Члан 65.

Међународна сарадња, у смислу одредаба овог закона, обухвата пружање помоћи у проналажењу имовине проистекле из кривичног дела, забрану располагања и привремено или трајно одузимање имовине проистекле из кривичног дела.

Надлежност домаћег јавног тужилаштва, односно суда у поступку међународне сарадње из става 1. овог члана, одређује се сходном применом одговарајућих законских одредаба о међународној правној помоћи и извршењу међународних уговора.

Члан 66.

Претпоставке за пружање помоћи, у смислу члана 65. овог закона, су:

- 1) да тражена мера није у супротности са основним начелима домаћег правног поретка;
- 2) да извршење молбе иностраног органа не би штетило суверенитету, јавном поретку или другим интересима Републике Србије;
- 3) да су у иностраном поступку доношења одлуке о трајном одузимању имовине задовољени стандарди правичног суђења;
- 4) да између Републике Србије и стране државе постоји узајамност.

Члан 67.

Молба иностраног органа за сарадњу, у смислу одредаба овог закона, доставља се домаћем надлежном органу преко министарства надлежног за правосуђе. На исти начин достављају се иностраном органу молба, односно одлука домаћих органа.

У хитним случајевима, под условом узајамности, молба за проналажење, забрану располагања, односно привремено одузимање имовине може се доставити посредством Јединице.

Члан 68.

Молба за сарадњу, у смислу одредаба овог закона, садржи:

- 1) назив органа који подноси молбу;
- 2) податке о лицу на које се молба односи (име, датум и место рођења, држављанство и боравиште), а ако се ради о правном лицу и податке о седишту правног лица;
- 3) податке о имовини у вези са којом се тражи сарадња и њеној повезаности са лицем из тачке 2) овог члана;
- 4) конкретне радње које би требало предузети и навођење законских одредаба државе молиће које представљају основ за предузимање одређених мера принуде.

Члан 69.

Молба за проналажење имовине проистекле из кривичног дела, поред података из члана 68. овог закона, садржи и околности из којих произилазе основи сумње да имовина проистиче из кривичног дела.

Члан 70.

Молба за забрану располагања, односно привремено одузимање имовине проистекле из кривичног дела, поред података из члана 68. овог закона, садржи и одлуку о покретању кривичног поступка или захтев за покретање поступка за трајно одузимање имовине проистекле из кривичног дела од лица из члана 68. тачка 2) овог закона.

Члан 71.

Молба за трајно одузимање имовине проистекле из кривичног дела, поред података из члана 68. овог закона, садржи и одлуку о трајном одузимању имовине проистекле из кривичног дела од лица из члана 68. тачка 2) овог закона.

Члан 72.

По пријему молбе из чл. 68. до 71. овог закона јавни тужилац, односно суд испитује да ли су испуњене претпоставке из члана 66. овог закона.

Ако молба не садржи све прописане елементе, од иностраног органа ће бити затражено да допуни молбу у року који не може бити дужи од месец дана.

Члан 73.

Након доношења решења о усвајању молбе за проналажење имовине проистекле из кривичног дела, јавни тужилац упућује захтев Јединици да предузме неопходне радње, у циљу откривања и проналажења имовине.

Поступајући по захтеву из става 1. овог члана, Јединица у складу са одредбама чл. 17. до 22. овог закона предузима мере у циљу проналажења и обезбеђења доказа о постојању, месту или кретању, врсти, правном статусу или вредности имовине проистекле из кривичног дела.

Члан 74.

Ако молба за забрану располагања, привремено, односно трајно одузимање имовине садржи све елементе прописане у чл. 68. до 71. овог закона, одлуку доноси ванрасправно веће надлежног суда. О седници већа обавештава се јавни тужилац и постављени бранилац, односно пуномоћник.

Ако постоји опасност да ће лице из члана 68. тачка 2) овог закона располагати имовином проистеклом из кривичног дела пре него што буде одлучено о молби из става 1. овог члана, суд може донети наредбу о забрани располагања имовином. Ова забрана важи до доношења одлуке суда о молби.

Члан 75.

Суд може решењем усвојити или одбити молбу из члана 74. став 1. овог закона.

Решење о привременом одузимању имовине садржи податке из члана 26. став 1. овог закона, а решење о трајном одузимању имовине садржи податке из члана 44. став 2. овог закона.

Решење из става 2. овог члана суд ће доставити постављеном браниоцу, односно пуномоћнику, јавном тужиоцу, Дирекцији и Јединици.

Члан 76.

Против решења из члана 75. став 1. овог закона може се изјавити жалба о којој одлучује надлежни другостепени суд.

Жалба против решења којим је одлучено о молби за привремено одузимање имовине изјављује се у року од три дана од дана достављања решења, а жалба против решења којим је одлучено о молби за трајно одузимање имовине изјављује се у року од осам дана од дана достављања решења.

Жалба не одлаже извршење решења о привременом одузимању имовине.

Члан 77.

Привремено одузимање имовине траје до окончања кривичног поступка, односно поступка по захтеву за трајно одузимање имовине у држави молиљи.

Ако поступак из става 1. овог члана не буде окончан у року од две године од доношења решења о привременом одузимању имовине суд ће по службеној дужности укинути решење.

Суд ће шест месеци пре истека рока из става 2. овог члана обавестити инострани орган о последицама протеча рока. Изузетно, ако инострани орган пре истека рока достави потребне доказе, суд може одлучити да привремено одузимање имовине траје још најдуже две године.

Трошкове чувања и одржавања привремено одузете имовине сноси држава молиља.

Члан 78.

Решење о трајном одузимању имовине постаје правноснажно када суд одбије као неосновану жалбу изјављену против тог решења или уважи жалбу изјављену против решења којим је одбијен захтев за трајно одузимање имовине и донесе одлуку о трајном одузимању имовине.

Трајно одузетом имовином проистеклом из кривичног дела располаже се у складу са одредбама овог закона, осим ако нешто друго није утврђено међународним споразумом.

VI. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 79.

Специјализована организациона јединица надлежна за финансијску истрагу Министарства унутрашњих послова и Дирекција за управљање одузетом имовином које су образоване, односно основане у складу са Законом о одузимању имовине проистекле из кривичног дела („Службени гласник РС”, број 97/08), настављају са радом у складу са овим законом.

Члан 80.

Подзаконски акти за спровођење овог закона донеће се у року од три месеца од дана ступања на снагу овог закона.

До доношења подзаконских аката из става 1. овог члана, примењиваће се подзаконски акти донети у складу са Законом о одузимању имовине проистекле из кривичног дела („Службени гласник РС”, број 97/08), ако нису у супротности са овим законом.

Члан 81.

Одредбе овог закона примењују се за кривична дела из члана 2. овог закона, прописана Кривичним закоником („Службени гласник РС”, бр. 85/05, 88/05, 107/05, 72/09, 111/09 и 121/12), односно раније Основним кривичним законом („Службени лист СФРЈ”, бр. 44/76, 36/77, 34/84, 37/84, 74/87, 57/89, 3/90, 38/90, 45/90 и 54/90, „Службени лист СРЈ”, бр. 35/92, 16/93, 31/93, 37/93, 41/93, 50/93, 24/94 и 61/01 и „Службени гласник РС”, број 39/03) и Кривичним законом Републике Србије („Службени гласник РС”, бр. 26/77, 28/77, 43/77, 20/79, 24/84, 39/86, 51/87, 6/89 и 42/89 и „Службени гласник РС”, бр. 16/90, 21/90, 26/91, 75/91, 9/92, 49/92, 51/92, 23/93, 67/93, 47/94, 17/95, 44/98, 10/02, 11/02, 80/02, 39/03 и 67/03).

Члан 82.

Поступци одузимања имовине проистекле из кривичног дела започети до дана ступања на снагу овог закона, по одредбама Закона о одузимању имовине проистекле из кривичног дела („Службени гласник РС”, број 97/08), окончаће се по одредбама тог закона.

Члан 83.

Ступањем на снагу овог закона престаје да важи Закон о одузимању имовине проистекле из кривичног дела („Службени гласник РС”, број 97/08), изузев члана 2. тог закона који престаје да важи 15. априла 2013. године.

Члан 84.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”, изузев члана 2. који ступа на снагу 15. априла 2013. године.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Уставни основ за доношење Закона о одузимању имовине проистекле из кривичног дела садржан је у члану 97. тач. 2. и 16. Устава Републике Србије, према коме Република Србије уређује и обезбеђује, између осталог, поступак пред судовима и другим државним органима и организацију, надлежност и рад републичких органа.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Важећи Закон о одузимању имовине проистекле из кривичног дела донет је октобра 2008. године, а његова примена отпочела је 1. марта 2009. године. Овим законом Република Србија је попут низа других савремених и демократских држава које се одликују владавином права, добила законодавство, чије су норме омогућиле ефикасније и целовитије одузимање имовинске користи стечене криминалом. Овим законом је по први пут у наше кривичноправно законодавство уведена могућност да се лицу правноснажно осуђеном за одређена, иначе веома тешка кривична дела, а за која је између осталог и карактеристично да по правилу, доносе велику добит, које не докаже да је одређена имовина коју поседује, стечена легално, таква имовина може трајно одузети. Досадашња примена овог закона је дала веома добре резултате пре свега у сузбијању кривичних дела организованог криминала и високе корупције, што је и био главни циљ који се овим законом желео постићи. Привремено или трајно је одузета имовина у вредности више милиона евра. Међутим, имајући у виду чињеницу да се ниједан законски текст не може сматрати савршеним, као и да су се у досадшњој четворогодишњој примени овог закона појавили одређени проблеми који су захтевали интервенције како суштинског тако и правнотехничког карактера, приступило се изради измена и допуна овог закона. У току рада на изменама и допунама Закона о одузимању имовине проистекле из кривичног дела дошло се до спознаје да је, у мањој или већој мери, потребно интервенисати у више од половине одредаба закона, па је, сходно јединственим методолошким правилима за израду прописа које је донела Народна скупштина, одлучено да се изради нови текст Закона о одузимању имовине проистекле из кривичног дела.

Разлози за доношење новог Закона о одузимању имовине из кривичног дела могу се сврстати у неколико категорија. Прво, од доношења важећег закона дод данас усвојен је нови Законик о кривичном поступку (2011 године), који се већ примењује у поступцима за кривична дела организованог криминала, високе корупције и ратних злочина, па је неопходно да се изврши одређено усклађивање Закона о одузимању имовине проистекле из кривичног дела са решењима које предвиђа нови Законик о кривичном поступку, а имајући у виду везу између ова два закона. Такође, у 2009. и 2012. години извршене су измене Кривичног законика, па је било неопходно да се изврши ажурирање каталога кривичних дела за које се Закон о одузимању имовине проистекле из кривичног дела примењује. Друго, имајући у виду одређене проблеме који су се јавили у пракси значајно је измењен поступак за привремено одузимање имовине проистекле из кривичног дела. Треће, једна од најважнијих новина коју нови Закон о одузимању имовине проистекле из кривичних дела предвиђа је тај да се поступак за трајно одузимање имовине покреће тек након правноснажности пресуде за кривично дело за које се може одузети имовина у складу са овим законом. На тај начин се избегава паралелно вођење поступка за одузимање имовине и кривичног поступка, што је од великог значаја за доследно поштовање претпоставке невиности у кривичном поступку. Пето,

прецизиране су и додате одређене надлежности Јединице за финансијску истрагу и Дирекције за управљање одузетом имовином, а у циљу ефикаснијег поступања ових органа, како у фази откривања имовине проистекле из кривичног дела, тако и управљања привремено одузетом имовином.

Поред наведеног, при изради Закона имале су се у виду одредбе међународних докумената из ове области које потврдила Република Србија као што су: Конвенција Уједињених нација против незаконите трговине наркотицима и психотропним супстанцама (1989. година), Конвенција Савета Европе о прању, откривању, заплени и конфискацији прихода стечених криминалом (1990. година), Кривичноправна конвенција Савета Европе о корупцији (1999. година), Међународна конвенција о сузбијању финансирања тероризма Уједињених нација (1999. година), Конвенција Уједињених Нација о борби против транснационалног организованог криминала (2000. година), Конвенција Уједињених нација против корупције (2003. година) и Конвенција Савета Европе о прању, тражењу, заплени и конфискацији прихода стечених криминалом и о финансирању тероризма (2005. година).

Такође, у изради Закона коришћена су и упоредноправна решења земаља које имају дужу традицију у области одузимања имовине проистекле из кривичног дела (Италија, Белгија, Холандија, Велика Британија, Ирска, Португал, САД, Канада), као и релевантне пресуде Европског суда за људска права.

III. ОБЈАШЊЕЊЕ ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА И ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА

Глава I. Основне одредбе (чл. 1. до 4.)

Чланом 1. Закона одређује се област на коју се овај закон примењује.

Чланом 2. Закона одређена су кривична дела за које се одредбе овог закона могу применити. Поред кривичних дела које предвиђе и важећи закон, а то су пре свега кривична дела организованог криминала, кривично дело неовлашћена производња, држање и стављање у промет опојних дрога, поједина кривична дела против привреде, кривична дела против човечности и других добара заштићених међународним, као и кривична дела против службене дужности (тзв. коруптивна кривична дела), предвиђено је да се Закон примењује и за кривична дела отмица, превара, изнуда, проузроковање лажног стечаја, оштећење поверилаца, недозвољена производња, држање и промет оружја и експлозивних материја и недозвољен прелаз државне границе и кријумчарење људи. Такође, имајући у виду измене и допуне Кривичног законика из децембра 2012. године, предвиђено да се Закон примењује и за кривична дела која су прописана овим новелама и то: злоупотреба положаја одговорног лица, злоупотреба у вези са јавном набавком и договарање исхода такмичења.

У члану 3. Закона су прецизирани основни појмови. Појам имовине је одређен у складу са међународним конвенцијама које је наша земља потврдила. Један од кључних појмова Закона је појам имовине проистекле из кривичног дела, под којом се подразумева имовина власника која је у очигледној несразмери са његовим законитим приходима. Поред тога, у циљу усклађивања са новим Закоником о кривичном поступку уведен је појам окривљеног сарадника.

Чланом 4. Закона одређују се странке у поступку одузимања имовине проистекле из кривичног дела (јавни тужилац и власник), прописује се да се

докази прикупљени у кривичном поступку могу користити и у поступку одузимања имовине, као и сходна примена Законика о кривичном поступку.

Глава II. Надлежни органи (чл. 5. до 15.)

Чланом 5. Закона као органи надлежни за откривање, одузимање и управљање имовином проистеклом из кривичног дела одређени су јавни тужилац, суд, организациона јединица Министарства унутрашњих послова надлежна за финансијску истрагу и Дирекција за управљање одузетом имовином.

Одредбама чл. 6. и 7. Закона предвиђено је да је за откривање имовине проистекле из кривичног дела надлежна специјализована организациона јединица Министарства унутрашњих послова. Послове предвиђене овим законом Јединица обавља по службеној дужности или по одлуци јавног тужиоца или суда.

Чланови 8. до 15. Закона односе се на Дирекцију за управљање одузетом имовином. Чланом 9. Закона одређене су надлежности Дирекције, а то су пре свега да управља одузетом имовином проистеклом из кривичног дела, врши процену одузете имовине, води евиденције о одузетој имовини, као и да учествује у пружању међународне правне помоћи везане за одузимање имовине проистекле из кривичног дела. Новину представља решење да Дирекција управља и имовином која је трајно одузета и после правноснажности решења о трајном одузимању.

Чланом 10. Закона предвиђено је да је седиште Дирекције у Београду, са могућношћу да се могу образовати посебне организационе јединице изван седишта, а члан 11. Закона прописује да Дирекцијом руководи директор кога поставља и разрешава Влада, на предлог министра надлежног за послове правосуђа. За директора може бити постављено лице које испуњава опште услове за рад у органима државне управе, има завршен правни или економски факултет и најмање девет година радног искуства. Директор не може бити члан органа политичке странке.

Одредбама чл. 12. до 15. Закона прописано је да се на рад Дирекције, као и на положај запослених у Дирекцији, примењују прописи о општем управном поступку, државној управи и државним службеницима и намештеницима. Надзор над радом Дирекције врши Министарство правде и државне управе. Имајући у виду да одређени да директор и одређени државни службеници запослени у Дирекцији обављају послове које се односе на непосредно извршење одлука суда које се односе на одузимање имовине, предвиђено је да они имају службену значку и легитимацију.

Глава III. Поступак (чл.16. до 48.)

У одредбама ове главе Закона садржане су највеће новине у односу на важећи Закон о одузимању имовине проистекле из кривичног дела.

Чланом 16. Закона прописано је да су у поступку одузимања имовине проистекле из кривичног дела надлежни органи дужни да воде рачуна о части и достојанству власника.

Одредбама чл. 17. до 22. Закона уређена је финансијска истрага. У финансијској истрази прикупљају се докази о имовини, законитим приходима окривљеног, окривљеног сарадника и оставиоца, као и докази о имовини који је наследио правни следбеник, односно докази о имовини и накнади за коју имовина пренета на треће лице. Финансијска истага се покреће наредбом јавног тужиоца, који и руководи истрагом, а доказе прикупља Јединица за финансијску истрагу. Државни и други органи, организације и јавне службе, као

и физичка и правна лица која држе исправе и доказе о изворима стицања прихода и имовине по било којој основи, дужни су да омогуће увид или их предају Јединици, ако је вероватно да би се на основу њих могла идентификовати имовина проистекла из кривичног дела. Увид и достава предмета, евиденција, докумената и података не могу се ускратити позивањем на обавезу чувања тајне. Јавни тужилац може наредити банкарској или другој финансијској организацији да Јединици достави податке о стању пословних и личних рачуна и сефова власника, а Јединица је овлашћена да врши аутоматску обраду података ових података, у циљу прикупљања доказа о имовини проистеклој из кривичног дела.

Поступак за привремено одузимање имовине уређен је одредбама чл. 23. до 37. Закона.

Чланом 23. Закона прописано је да јавни тужилац може поднети захтев за привремено одузимање имовине када постоји опасност да би касније одузимање те имовине било отежано или онемогућено. Имајући у виду да су тренутно на снази два Законика о кривичном поступку, предвиђено је да о захтеву јавног тужиоца, у зависности од фазе кривичног поступка, одлучује истражни судија или судија за претходни поступак, ако се захтев подноси у фази кривичне истраге, односно председник већа пред којим се одржава главни претрес, ако се захтев подноси у тој фази кривичног поступка.

Чланом 24. Закона предвиђено је овлашћење јавног тужиоца да може донети наредбу о забрани располагања имовином и пре него што суд одлучи о његовом захтеву, али само у случају да постоји опасност да ће власник располагати имовином пре него што суд одлучи о захтеву. Значајну новину представља ограничење да ова наредба може да буде снази до одлуке суда по захтеву јавног тужиоца, али највише три месеца од дана доношења, чиме је јавни тужилац обавезан да у том року поднесе захтев суду за привремено одузимање имовине. На тај начин се спречава могућност да привремено одузимање имовине на основу наредбе јавног тужиоца траје неограничено, што је веома значајно са становишта поштовања људских права. Поред тога, прецизирано је да се привремено одузете покретне ствари по наредби јавног тужиоца поверавају на управљање Дирекције, што није било уређено важећим законом.

Чланом 25. Закона уведена је новина да суд о захтеву јавног тужиоца за привремено одузимање имовине одлучује у року од осам дана од дана пријема захтева, без одржавања рочишта, а на основу доказа које је доставио јавни тужилац. Тиме се постиже већа ефикасност у поступку привременог одузимања имовине. Такође, као посебан услов за одређивање привременог одузимања имовине предвиђено је да вредност имовине чије се одузимање тражи прелази износ од милион и петсто хиљада динара, чиме се избегава вођење овог „ексклузивног” поступка за имовину мање вредности, што је према примерима из праксе често било случај, а што је изазивало проблеме у раду како Јединице за финансијске истраге и Дирекције за управљање одузетом имовином, а није доприносило циљу због којег је закон донет, а то је, пре свега, сузбијање организованог криминала и високе корупције.

Одредбама чл. 26. до 28. Закона прописана је садржина решења о привременом одузимању имовине, ограничења која се односе на имовину која се не може привремено одузети, као и достављање решења. Законску новину представља прописивање дејства решења о привременом одузимању имовине у случају отварања стечајног поступка над правним лицем које је обухваћено решењем, будући да то није било регулисано важећим законом, а стварало је

велике проблеме у пракси Дирекцији која је надлежна за управљање привремено одузетом имовином.

Чланом 29. Закона прописано је да се против решења о привременом одузимању имовине може поднети приговор, о коме одлучује ванпретресно веће истог суда.

Одредбама чл. 30. и 31. Закона прописано је одржавање рочишта за одлучивање по приговору на решење о привременом одузимању имовине. Рочиште се одржава најкасније 15 дана од дана подношења приговора, а недолазак уредно обавештених странака не спречава његово одржавање.

Чланом 32. Закона предвиђено је да суд у року од осам дана од дана одржавања рочишта доноси одлуку по приговору. Суд ће одбацити приговор ако је неблаговремен, непотпун или изјављен од неовлашћеног лица. Суд може одбити приговор као неоснован или усвојити приговор у целини и делимично и одредити или укинути привремено одузимање имовине.

Чланом 33. Закона предвиђено је правно средство против решења којим се приговор одбија, а то је жалба коју могу изјавити странке (јавни тужилац и власник), у року од три дана од дана достављања решења. Решавајући по жалби, суд може жалбу одбацити као неблаговремену или недозвољену, одбити жалбу као неосновану или усвојити жалбу и решење преиначити или укинути и предмет вратити на поновно одлучивање. У циљу ефикасности поступка, прописано је да ако је истом предмету решење већ једанпут укинута, другостепени суд мора донети одлуку, с тим да побијано решење не може укинути и упутити на поновно одлучивање првостепеном суду.

Чланом 34. Закона прописано је да привремено одузимање имовине престаје ако јавни тужилац не поднесе захтев за трајно одузимање имовине, ако решење о привременом одузимању буде правноснажно укинута или, што представља новину, буде замењено мером забране располагања одузетом имовином. Суд може по службеној дужности или на захтев странака или предлог Дирекције, у случају да је управљање привремено одузетом имовином отежано или прузрокује несразмерно високе трошкове, преиспитати одлуку о привременом одузимању имовине проистекле из кривичног дела и ту одлуку укинути или је заменити мером забране располагања привремено одузетом имовином.

Чланом 35. Закона што представља новину у односу на важећи закон, прописани су разлози због којих суд може донети решење о укидању привременог одузимања имовине или о мери забране располагања привремено одузетом имовином. Пре доношења ових решења, суд може заказати рочиште да би се преиспитала одлука о одређивању привременог одузимања имовине проистекле из кривичног дела. Против ових решења, може се изјавити жалба о којима одлучује ванпретресно веће (члан 37. Закона). Против решења о одбачају или одбијању захтева странака или предлога Дирекције за преиспитивање одлуке о привременом одузимању имовине проистекле из кривичног дела, жалба није дозвољена (члан 36. Закона).

Поступак за трајно одузимање имовине проистекле из кривичног дела уређен је чл. 38. до 48. Закона.

Чланом 38. Закона, прописано је да јавни тужилац подноси захтев за трајно одузимање имовине проистекле из кривичног дела у року од три месеца од дана достављања правноснажне пресуде којом је утврђено да је учињено кривично дело прописано овим законом. Као што је већ речено, овакво решење представља једну од највећих новина у односу на важећи закон јер се поступак за трајно одузимање имовине води тек по правноснажном окончању кривичног

поступка, чиме се избегава утицај одлуке у поступку за трајно одузимање имовине на одлуку у кривичном поступку у коме се утврђује кривица окривљеног, што би се могло десити у пракси по одредбама важећег закона. Са друге стране предложено решење не утиче на ефикасност поступка за одузимање имовине проистекле из кривичног дела, јер привремено одузимање имовине може трајати до правноснажног окончања поступка за трајно одузимање имовине, па стога не постоји опасност да одузимање имовине буде онемогућено. Поред тога чланом 38. Закона одређена је садржина захтева јавног тужиоца за трајно одузимање имовине, надлежност ванпретресног већа за одлучивање по захтеву и хитност поступка за трајно одузимање имовине проистекле из кривичног дела.

Чланом 39. Закона прописано је да се одлука о трајном одузимању имовине проистекле из кривичног дела доноси на главном рочишту. Пре одржавања главног рочишта, суд у року од 30 дана од подношења захтева јавног тужиоца суд заказује припремно рочиште ради предлагања доказа (члан 40. Закона). Главно рочиште се одржава у року од три месеца од одржавања припремног рочишта, с тим што се може одложити за највише још три месеца због прибављања доказа (члан 41. Закона). Власнику ће се позив доставити тако да између дана достављања позива и дана одржавања рочишта има најмање 15 дана (члан 42. Закона), како би му било остављено довољно времена за припрему. На главном рочишту јавни тужилац износи доказе о имовини коју окривљени, односно окривљени сарадник поседује, о њиховим законитим приходима и околностима које указују на постојање очигледне несразмере између имовине и законитих прихода. Окривљени, окривљени сарадник, односно њихови пуномоћници се изјашњавају о наводима јавног тужиоца. Ако је захтев усмерен на имовину правног следбеника или трећег лица, јавни тужилац износи доказе да је правни следбеник наследио имовину проистеклу из кривичног дела, односно да је имовина пренета на треће лице без накнаде или уз накнаду која очигледно не одговара стварној вредности, а у циљу осујећења одузимања имовине. Правни следбеник, треће лице, односно њихови пуномоћници се изјашњавају о наводима јавног тужиоца (члан 43. Закона). Овакво решење је у складу и са праксом Европског суда за људска права.

Чланом 44. Закона је прописано да по окончању главног рочишта суд доноси решење којим усваја или одбија захтев за трајно одузимање имовине, а затим се прописује садржина решења и достављање.

Чланом 45. Закона даје се овлашћење суду да у решењу о трајном одузимању имовине одлучи о имовинскоправном захтеву оштећеног и трошковима управљања привремено одузетом имовином, односно о излучењу средстава из трајно одузете имовине за намирење овог захтева, односно трошкова. Поред тога, суд ће у решењу о трајном одузимању имовине власнику оставити део имовине ако би њеним одузимањем било доведено у питање издржавање власника и лица које је дужан да издржава у складу са одредбама закона који уређује извршење и обезбеђење.

Чланом 46. Закона предвиђено је да по решењу за трајно одузимање имовине проистекле из кривичног дела управља Дирекција, до правноснажног окончања поступка.

Одредбама чл. 47. и 48. уређен је поступак по жалби на решење о трајном одузимању имовине проистекле из кривичног дела. О жалби на наведено решење одлучује надлежни другостепени суд. Решавајући о жалби суд може жалбу одбацити као неблаговремену или недозвољену, одбити жалбу као неосновану или уважити жалбу и решење преиначити или укинути и

предмет упутити на поновно одлучивање. У циљу ефикасности поступка прописано је да

ако је у истом предмету решење већ једанпут било укинато, другостепени суд ће заказати рочиште и одлучити о жалби, с тим да решење не може укинути и предмет упутити на поновно одлучивање првостепеном суду.

Глава IV. Управљање одузетом имовином (чл. 49. до 63.)

Чланом 49. Закона прописано је да је Дирекција дужна да одузетом имовином управља са пажњом доброг домаћина, односно доброг стручњака. Дирекција управља одузетом имовином по пријему решења о привременом одузимању имовине, односно решења о трајном одузимању имовине. У циљу ефикаснијег управљања одузетом имовином, дато је овлашћење министру надлежном за правосуђе да подзаконским актом ближе уреди поступање Дирекције, а у вези са тим и овлашћење Дирекцији да уговара услуге у циљу обављања послова из своје надлежности у складу са актом министра.

Чланом 50. Закона предвиђено је да Дирекција о одузетој имовини којом управља сачињава записник и води посебну евиденцију, чију садржину ближе прописује министар надлежан за правосуђе.

Чланом 51. Закона прописано је да извршење решења суда о привременом одузимању имовине непосредно спроводи Дирекција. Овакво решење је прецизније у односу на решење из важећег закона и на тај начин се избегавају проблеми који су се појавили у пракси у вези са извршењем решења суда о привременом одузимању имовине.

Чланом 52. Закона дата је могућност директору Дирекције да може одлучити да привремено одузета имовина остане код власника, односно да је може поверити на управљање другом правном или физичком лицу, на основу уговора.

Члан 53. Закона представља значајну новину у односу на важећи закон. Наиме, будући да су се у досадашњој пракси примене важећег закона појавили велики проблеми у управљању привремено одузетим правним лицима, предложеном одредбом даје се овлашћење Дирекцији да може послове управљања привремено одузетим правним лицем пренети на физичко или друго правно лице на основу посебног уговора.

Чланом 54. Закона уређује се поступање са предметима од историјске, културне и научне вредности, односно драгоценостима. Ове предмете Дирекција предаје на чување установама одговорним за чување збирки научних и културних добара, односно Народној банци Србије, када су у питању драгоцености. Поред тога, привремено одузето оружје се предаје на чување Министарству унутрашњих послова, а трофејно оружје музеју. Привремено одузети страни и домаћи новац орочавају се под најповољнијим условима код Народне банке Србије.

Одредбама чл. 55. и 56. Закона прописана су овлашћења Дирекцији да може без одлагања продати привремено одузети покретну имовину, а у циљу очувања вредности те имовине, као и да може продати привремено одузету покретну имовину у циљу одржавања привремено одузете непокретне имовине која је одузета од истог власника.

Чланом 57. Закона уређен је начин продаје покретне имовине од стране Дирекције.

Члан 58. Закона предвиђено је да привремено одузета покретна имовина која не буде продата у року дужем од годину дана може бити

поклоњена у хуманитарне сврхе, на основу одлуке Владе, по прибављеном мишљењу министра надлежног за здравство или социјалну заштиту или уништена. Поред тога, прописано је и уништавање, под надзором Дирекције, одузете имовине која се не може продати из здравствених и других разлога.

Чланом 59. Закона прописана је да се новчана средства добијена управљањем и продајом покретне имовине чувају на посебном рачуну Дирекције, а могу се користити за повраћај имовине и накнаду штете и трошкове. Новину представља могућност да се та средства могу се привремено користити за пословање правног лица чијом имовином управља Дирекција, ради спречавања умањења вредности привремено одузете имовине.

Одредбама чл. 60. и 61. Закона уређен је поступак повраћаја имовине, односно обештећење власника привремено одузете имовине, за коју је, у складу са овим законом, утврђено да не потиче из кривичног дела.

Чланом 62. Закона прописано је да имовина и новчана средства добијена продајом привремено одузете имовине постаје својина Републике Србије, када одлука о трајном одузимању имовине постане правноснажна. Новину представља решење да трајно одузетом непокретном имовином управља Дирекција за управљање имовином до одлуке Владе о располагању том имовином. На овај начин јавност ће бити боље упозната са подацима о томе која је имовина одузета у складу са одредбама овог закона, као и у које сврхе се та имовина користи.

Чланом 63. Закона прописана је намена новчаних средстава добијених продајом трајно одузете имовине. Ова средства, по одбитку трошкова управљања и намирења имовинскоправног захтева оштећеног, уплаћују се у буџет Републике Србије.

Глава V. Међународна сарадња (чл. 64. до 78.)

Чланом 64. Закона предвиђен је примат међународног споразума у односу на одредбе овог закона које се односе на пружање међународне правне помоћи. Поред тога, уведен је принцип узајманости у пружању међународне правне помоћи предвиђене овим законом, у случају непостајања међународног споразума.

Одредбама чл. 65. и 66. Закона одређено је шта обухвата међународна сарадња у предметној области, као и претпоставке за пружање међународне правне помоћи у смислу овог закона.

Чланом 67. Закона уређен је начин достављања молбе иностраног органа за сарадњу. Предвиђено је да се достављање надлежном органу врши посредством министарства надлежног за правосуђе, а у хитним случајевима, под условом узајманости, молба за проналажење, забрану располагања, односно привремено одузимање имовине може се доставити посредством Јединице за финансијску истрагу.

Одредбама чл. 68. до 71. Закона уређена је садржина молбе за сарадњу, молбе за проналажење имовине проистекле из кривичног дела, молбе за забрану располагања, односно привремено одузимање имовине проистекле из кривичног дела и молбе за трајно одузимање имовине проистекле из кривичног дела.

Одредбама чл. 72. до 78. Закона уређен је поступак који спроводе домаћи органи по молби иностраног органа. Чланом 77. Закона прописано је да привремено одузимање имовине траје до окончања кривичног поступка, односно поступка за трајно одузимање имовине у држави молиги. Закон ограничава привремено одузимање имовине по молби стране државе на

период од две године од дана доношења решења домаћег суда, с тим што се овај рок може, из оправданих разлога, продужити за још две године.

Глава VI. Прелазне и завршне одредбе (чл. 79. до 84.)

Чланом 79. Закона предвиђено је да Јединица за финансијску истрагу Министарства унутрашњих послова и Дирекција за управљање одузетом имовином које су образоване, односно основане у складу са важећим Законом о одузимању имовине проистекле из кривичног дела настављају са радом у складу са Законом.

Чланом 80. Закона одређен је рок за доношење подзаконских аката и предвиђено важење подзаконских донетих по важећем Закону о одузимању имовине проистекле из кривичног дела до доношења подзаконских аката у складу са Законом.

Чланом 82. Закона предвиђено да ће се започети поступци до дана ступања на снагу Закона, окончати по одредбама важећег Закона о одузимању имовине проистекле из кривичног дела.

Одредбама чл. 83. и 84. Закона одређен је престанак важења постојећег Закона о одузимању имовине проистекле из кривичног дела, као и ступање Закона на снагу. Предвиђено је одложено ступање на снагу одредаба члана 2. Закона за 15. април 2013. године, ради усклађивања са изменама и допунама Кривичног законика из децембра 2012. године, којим је предвиђено да тог дана ступе на снагу одредбе које се односе на кривична дела злоупотреба положаја одговорног лица и злоупотреба службеног положаја, а имајући у виду да су та кривична дела наведена и у члану 2. Закона.

IV. ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА ПОТРЕБА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА

За спровођење овог закона није потребно обезбедити додатна финансијска средства у буџету Републике Србије.

V. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА ПО ХИТНОМ ПОСТУПКУ

Предлаже се да се овај закон донесе по хитном поступку, будући да би његово недоношење по хитном поступку могло да проузрокује штетне последице по рад јавног тужилаштва, судова и других органа у Републици Србији, јер је неопходно да ступи на снагу до 15. априла 2013. године, када на снагу ступају одређене одредбе Кривичног законика којима се прописују кривична дела за која се примењује одузимање имовине у складу са Законом о одузимању имовине проистекле из кривичног дела.